

PRACA

Pismo poświęcone sprawie robotników i inteligencji pracującej

Redakcja i administracja Przejazd Nr. 8.

TELEFON Nr 32.

Konto czekowe P. K. 0.60143.

Prenumeratę i ogłoszenia dla pisma „Praca” przyjmuje Biuro pism A. Zatorski, w Pabjanicach, Zamkowa Nr. 15.

Teatr Miejski

Czwartek 2/VI Wyst. Teatru „Reduta” z Warszawy

W małym domku

dramat T. Eitners. Początek o g. 8.55 w punkt.

Piątek 3/VI Wyst. Teatru „Reduta” z Warszawy

Wojna i miłość

W. Chęcińskiego. Po raz ostatni!

Sobota 4/VI o g. 4 po poł. dla młodzieży

„Wielki człowiek do małych interesów”

tom. w 5 akt. Al. Fredry.

Kino-Teatr
Nowości
Piotrkowska
róg Główniej.

Poraz pierwszy w Łodzi

Nowoczesny RINALDO RINALDINI, który odbiera bogactwom, rozdaje biednym, a jest nim, znany już u nas

HARRY PEEL

Dziś dramat w 6-ciu aktach

„PRZYGODA SCIGANEGO”

Duch zamiera w pierśiach na widok karkołomnych scen, wykonywanych z narażeniem życia przez tego niesrównanego artystę.

UWAGA: Na pierwszy raz sceny miało miejsce zaprzeczenie.

Kino-Teatr
Nowości
Piotrkowska
róg Główniej.

Koalicja Niemcy i G. Śląsk

Plan rządu francuskiego.

PARYŻ, 1 (PAT). Odpowiedź rządu francuskiego na notę angielską co do procedury najbliższych prac w sprawie podziału G. Śląska, przyjmuje do wiadomości fakt zgody sprzymierzonych na utworzenie komisji rzeczoznawców. Następnie nota przyjmuje propozycje, aby zmianowa komisja udała się na G. Śląsk w celu zrealizowania postanowień traktatu wersalskiego. Nota uważa plan zwołania natychmiast Rady Najwyższej za niedogodny i niepożądany, albowiem, gdyby na tem posiedzeniu ograniczyła się Rada Najwyższa do mianowania członków komisji rzeczoznawców, co zresztą może być dokonane przez zainteresowane gabinety, to mogłoby, to tylko podnieść i tak już zaburzona ludność polską i niemiecką. Następnie, wobec zatrzymania Brianda przez dyskusję w senacie oraz wobec konieczności zajmowania się Lloydem George'em ważnymi problemami polityki wewnętrznej jak np. strajk górników, trudno byłoby zakomunikować hr. Storz datę posiedzenia Rady Najwyższej, wygodną również dla niego.

Komisja rzeczoznawców udałaby się na G. Śląsk natychmiast, przeprowadziłaby ankietę, a równocześnie zajęłaby się oceną propozycji już poczynionych w sprawie podziału G. Śląska. Komisja byłaby obowiązana do przedłożenia raportu najwyżej w przeciągu 1—2 tygodni od chwili swego przyjazdu na G. Śląsk, poczem Rada Najwyższa zebrałaby się na posiedzenie w Boulogne celem zbadania przedłożonego sprawozdania. Kończy się nota wskazaniem na konieczność wznowienia wspólnej energicznej akcji w Berlinie i w Warszawie w celu ostatecznego skłonięcia obu rządów do poczynienia wszelkich możliwych wysiłków dla przywrócenia porządku. Będzie to najlepszy dowód jednoznaczności sprzymierzonych, gdy wystąpią one w danej sprawie równocześnie w Berlinie, Warszawie i Opatowie, co uczyni ich akcję najbardziej skuteczną.

Skład Komisji rzeczoznawców

GDANSK, 1. (PAT) „Danziger Zeitung” donosi: „Komisja rzeczoznawców, na którą zgodziły się Francja i Anglja, składać się będzie z 9 członków, trzech francuzów,

trzech angiłków i trzech włochów. Jeden z tych trzech ma być prawnikiem, drugi technikiem a trzeci inżynierem. Komisja ta ma być w piątek zamianowana przez Radę ambasadorów, potem otrzymana rozkaz udania się natychmiast na G. Śląsk celem zwiedzenia kraju i złożenia raportu o jego gospodarstwie i przemysłowym położeniu.

Angielsko-włoskie porozumienie w sprawie G. Śląska.

PARYŻ, 1. (Polpress) Pomiędzy rządami londyńskim a rzymskim odbywa się niezmiernie intensywna wymiana zdań w sprawie G. Śląska. W kołach dyplomatycznych Paryża utrzymują, że hr. Storza zaproponował swój projekt pod naciskiem angielskiego posła przy Kwirynale. W rzymskich kołach urzędowych panuje przekonanie, że G. Śląsk zostanie podzielony na trzy części, z których jedna, mianowicie obszar przemysłowy, pozostałaby przez dłuższy czas pod kontrolą międzynarodową.

Jeszcze z pogłosek o projekcie włoskim.

GDANSK, 1. (PAT) „Danziger Zeitung” donosi: Plan hr. Storz w sprawie G. Śląska jakoby polega na tem, by Polsce dać do wyboru pomiędzy przyznaniem większego obszaru górnośląskiego, jednakże bez połączenia kolejowego Górny Śląsk — Poznań, albo też przyznaniem mniejszego obszaru, natomiast z wymienionem powyżej połączeniem. Włoska propozycja przyznaje Polakom pow. Rybnicki, Pszczyński i Katowicki oraz koncepcje terenowe w pow. Gliwickim i Bytomskim.

O stanowisku angielskiem.

LJON, 1 (PAT) Rad. W sprawie posiedzenia Rady Najwyższej w Boulogne gabinet londyński przychylił się do planu francuskiego — wysłania komisji ekspertów dla zbadania problemu górnośląskiego. Prasa francuska wyraża zadowolenie z powodu dymisji delegata angielskiego w Opolu, pułkownika Persiwala. Sytuacja przedstawia się w ten sposób, że zawieszenie broni, zaproponowane przez Koriantego, a przyjęte przez Niemców, zostało zerwane przez tych ostatnich.

Demonstracja górnośląska w Berlinie.

BERLIN, 1. — W Berlinie w Lustgarten odbyła się demonstracja na rzecz G. Śląska. Zebrani powzięli uchwałę, w której domagają się od Ententy, aby położyła kres słotunkom panującym obecnie na G. Śląsku.

Po wiecu demonstranci udali się do kancelarza Rzeszy, który przyjął delegację wiecowników w towarzystwie ministra spraw zagranicznych Rosena. Doktor Wirth oświadczył, że ponlewał zachowanie się Polaków na G. Śląsku jest przeciwne fair play, którego żąda Anglja, powstanie na G. Śląsku nie może naruszyć praw niemieckich do tego kraju. Jeżeli Polska liczyła na to, że może postawić świat wobec faktu dokonanego, to się zawiedzie. Tylko w związku z Niemcami może się G. Śląsk pomyślnie rozwiązać. Przemawia za nami nie tylko wielkość głosów uzyskana podczas plebiscytu, lecz również zasada prawa i sprawiedliwości.

Komunikat wojsk powstańczych.

BYTOM, 1. (EE). Kwatery główna wojsk powstańczych z d. 1 bm. Odcinek północny: Na prawem skrzydle nieprzyjaciela zaatakował Nowy Wachów. Ataki odparto. Ponowione ataki nieprzyjaciela w rejonie Szymiszowa i Grodziska zostały zlikwidowane z wielkimi stratami dla nieprzyjaciela. W ciągu wczorajszych ataków niemieckich w rejonie tym wysadzono w powietrze 8 mosty kolejowe na linii Wapiennicy—Szymiszowa. Ponadto zniszczono część zabudowań dworskich na stacjach Szymiszów, Zamek Kaljnow, Zamek Szymiszów i Zamek Izbiska. Na odcinku środkowym i południowym nieprzyjaciel ostrzeliwał nasze patrole. Poza tem sytuacja bez zmiany.

Nowa ofensywa niemiecka.

BYTOM, 1. (EE). Niemcy przygotowują wielką ofensywę na oddziały powstańcze. Ofensywa ma nastąpić na froncie południowym. Jako punkt wyjścia wymieniają Raciborz, gdzie skoncentrowano znaczne oddziały konnicy i zmagazynowano duże ilości broni.

Produkcja górnośląska doby ostatniej.

BYTOM, 1. (PAT) — Wychodząca w Katowicach „Gazeta Robotnicza” donosi, że w kopalniach pracuje 60—95 procent robotników. Produkcja jest znaczna i stale wzrasta. Natomiast istnieją wielkie trudności co do wywozu: brak powstanców najważniejszych węzłów kolejowych, jak Katowice i Gliwice; brak lokomotyw i wagonów.

Wielką przeszkodę stawiają właściciele kopalń i urzędnicy niemieccy, którzy utrudniają produkcję, by w ten spo-

sób wykarzać, że Polacy nie są zdolni do produkowania. Mimo to władze powstańcze uczyniły wszystko, aby produkcję zwiększyć. Transporty z węglem odchodzą do Polski, Czech i Węgier.

Z drugiej strony komisja międzysojusznicza czyni zabiegi w kierunku sprawnego wysyłania transportów oraz przysyłania gotówki z Berlina na zapłacenie zarobków robotniczych. Gdyby rząd niemiecki w dalszym ciągu odmawiał przysyłania pieniędzy, to naczelne władze powstańcze, po porozumieniu z gólasami śląskimi i przedsiębiorcami, wydadzą tymczasowy środek płatniczy — markę górnośląską.

Dyskusja budżetowa w senacie francuskim.

LJON, 1 (PAT) Rad. Dyskusja budżetowa w senacie nastąpiła po złożeniu głównego raportu przez Herona. Briand zabrał następnie głos i uzyskał ogólną aprobatę zebranych. Briand nie jest zwolennikiem zajęcia zagłębia Ruhr bez zgody sprzymierzonych. Sankcję ustąpił natychmiast, gdy Niemcy okażą dobrą wolę. Dyskusję zakończył Doumer, który, opierając się na cyfrach szczegółowych twierdził, że 88 miliardów w złocie przyznana Francji przywróci zupełnie równowagę budżetową.

I Bawaria musiała ustąpić.

LJON, 1 (PAT) Rad. Rząd bawarski ogłosił swoją zgodę na stanowisko Niemiec odnośnie do sprzymierzonych. Bawaria zgadza się na rozbrojenie organizacji wojskowych.

Wymiana jeńców.

WARSZAWA, 1. (PAT) Biuro prasowe Min. spraw zagr. komunikuje: Na posiedzeniu komisji mieszanej repatriacyjnej w Moskwie ustalono następujący plan, podług którego skuteczną będzie w czerwcu repatriacja jeńców, uchodźców i zakładników z Rosji: z Rjazania, Tweru, Włodzimierza, Penzy, Symbirsk, Saratowa, Orlowa, Woroneża i Kaluzi — po jednym transportem, z Piotrogradu i Samary — po dwa transporty, z Moskwy, Tambowa i zachodniego pasa powrotoowego po trzy transporty. Również w czerwcu mają być wywiezieni z Moskwy i stacji węzłowych ci uchodźcy, którzy przybyli z innych miejscowości i oczekują tam powrotu do Ojczyzny. Jeńcy wojenni wywożeni będą w czerwcu z Ukrainy, Wiatki, Jekaterynburga, Piotrogradu, Saratowa, Samary i Czelabińska. Poza tem będą wysyłane transporty z Moskwy, jako ze stałego rezerwoaru.

Listy gdańskie.

Gdańsk 29 maja.

Już niejednokrotnie poruszałem na tem miejscu poglądy, że przyczyną wielu boleści w życiu wolnego m. Gdańska należy szukać w nieregulowanym stosunku Gdańska do Polski. Pogląd ten podzielają nie tylko Polacy gdańscy, ale także znaczna część trzeźwo zapatrujących się na sprawy Niemców gdańskich. Nic przeto dziwnego, że wszyscy z utęsknieniem oczekują zakończenia posuwających się śródziemnym krokiem naprzód rokowań polsko-gdańskich. Opinia publiczna oczywiście pyta się, kto winien, że rokowania te dotąd nie dały rezultatu. Przedstawiciele senatu gdańskiego, a przede wszystkim senator Jewelowski w pismach gdańskich zwala winę na rząd polski.

Naprawdę jednak rzecz się ma przeciwnie. Tylko przesadne żądania gdańszczan, nie liczących się z interesem państwowym Polski są tego przyczyną. Rząd Polski robi wszystko, aby rokowania polsko-gdańskie zakończyły się jak najwcześniej z pożytkiem dla obu stron. Podobno rząd polski za przejęcie kolei na terenie wolnego miasta Gdańska gotów przejąć dług kolejowe gdańskie, Polska chce otworzyć granice gospodarczą do Gdańska, Polska chce przyczynić się do ożywienia przemysłowo-handlowego w Gdańsku, chce ułatwić a prowizję Gdańska.

Senatorom jednak gdańskim, nie liczącym się z żywotnymi interesami szerokiego mas droższą jest nad te wszystkie korzyści polityczna separacja od Polski.

Trudności gospodarcze, jakie teraz Gdańsk przeżywa, może uczynią Gdańszczan skłonniejszymi do zgody.

Jak już w poprzednim liście nadmieniałem senatorowska gospodarka rządu gdańskiego najbardziej daje się we znaki klasie pracującej.

Ostatnio w Gdańsku wybuchł strajk rzeźników. Opinia publiczna obywateli wolnego miasta była oburzona na postępowanie paskarzy — rzeźników. Zewsząd upatrywano jedyną możliwą pomoc ze strony władz gdańskich. Cóż zrobiły władze wolnego miasta, aby zapobiec dotkliwemu brakowi mięsa i wędlin?

Obiecały ludności sprowadzenie mięsa mrożonego, lecz obietnica władz gdańskich nie mogła zapełnić luki spowodowanej brakiem mięsa. Mięso mrożone pokazało się na rynku w znikomej ilości, i nie szkodziło wcale rzeźnikom w kontynuowaniu strajku. Ten incydent dowiódł robotnikowi gdańskiemu, że władze wolnego miasta nie są dość sprężyste, aby zapobiec strajkowi rzeźników i strajk ten złamać. Władze natomiast okazywały się bardzo sprężyste, aby złamać strajk robotników, domagających się polepszenia warunków pedznego bytu.

Posel Mau, występując w obronie klasy robotniczej w parlamencie gdańskim i przemawiając o strajku rzeźników gdańskich, nie znalazł innego źródła siły dla zwalczania żądań paskarzy, jak tylko interwencję władz. Nie wiele to jednak pomogło. Słusznie przeto organ N. P. R. „Robotnik Gdański” wskazuje na jedyny środek, który na przyszłość zabezpieczy robotnika od zależności całkowitej od paskarzy. Droga ta może być tylko ruch współdziałczy.

Kooperacja wśród robotników gdańskich jest słabo bardzo reprezentowana. A robotnik gdański musi dostosować się do zmienionych warunków bytu, które każą mu myśleć o zabezpieczeniu swej przyszłości. Rozwój wolnego miasta będzie szedł po drodze rozwoju handlu hurtowego i tranzytowego. Wzrost handlu spowoduje wzmocnienie stanu kucpowskiego i paskarzy. Kupcy ani paskarze nie będą myśleli, by kalkulować ceny na towary tak, aby odpowiadały one potrzebom klasy robotniczej. Klasa robotnicza musi się wobec kupca uniezależnić drogą hurtowego sprowadzania środków pierwszej potrzeby za pomocą własnych hurtowni, zbudowanych na systemie spółdzielczym z drobnymi udziałami robotniczymi.

To samo pismo drukuje ciekawe wyjątki z listów emigrantów polskich w Ameryce. Przestrzegają oni swych rodaków, by obecnie nie przyjeżdżali do Ameryki, gdyż panuje tu kryzys gospodarczy.

Bezrobocie panuje tu w całej pełni. Fabrykanci obcinają płace w tych fabrykach, które są czynne; w przemyśle tkackim zmniejszono płace o 25 proc.,

tak samo robotnikom kolejowym na kilku liniach zmniejszono o 25 proc.; — parę innych kompani kolejowych prowadzi z robotnikami pertraktacje, które niewiadomo, czym się skończą.

Budownictwo idzie bardzo słabo i niema nadziei na polepszenie. Kapitałiści obiecują rozwinąć przemysł budowlany, lecz tymczasem czekają, aż spadną ceny na materiały budowlane, a robotnikom chcą obciążyć płace o 1 dolar na dzień.

Wiadomości te powinny powstrzymać tych wszystkich, którzy za oceanem pragną szukać poprawy bytu. Dziś przybyłych emigrantów czeka w Ameryce nędza.

Jeżeli kto zna stosunki amerykańskie, wie, jak bezwzględnie wyrzuca się tam na bruk rodzinę, choćby najliczniejszą i z chorych osób złożoną, jeśli choć 8 dni zalega w opłacie komornego. Amerykański kapitalizm jest bezwzględny, a szczególnie już wobec naszych emigrantów, to też emigracja polskich robotników i chłopów do Stanów Zjednoczonych w obecnym okresie nastoju ekonomicznego jest zupełnie niepożądana.

Gedanus.

Kronika polityczna.

Rokowania polsko-rumuńskie.

W Warszawie trwają obecnie rokowania gospodarcze polsko-rumuńskie, które ze strony rumuńskiej prowadzi p. G. Floresco, zaś ze strony polskiej wice-minister przemysłu i handlu dr. Henryk Strasburger. Rokowania prowadzone są w tonie wzajemnej życzliwości i uścipliwości i mają na celu jaknajbliższe zbliżenie ekonomiczne.

Dotychczas Polska zawierała umowy handlowe o wymianie towarowej. Umowa z Rumunją natomiast zbliża się do typu normalnego traktatu handlowego. Zbudowana jest na zasadzie klauzuli największego uprzywilejowania.

Polska interesuje się głównie zakupem zboża z Rumunii, wywozi zaś do Rumunii porcelanę, szkło i wyroby żelazne. Stosunki handlowe z Rumunją są dotychczas dosyć ukłite, jest jednakże nadzieja, że ożywią się one po zawarciu umowy handlowej.

Pertraktacje ukończą się prawdopodobnie za kilka dni, a w połowie czerwca r. b. p. wice-minister Strasburger uda się wraz z paru delegatami do Bukaresztu, gdzie nastąpi podpisanie umowy.

Fala antysemityzmu we Francji.

Korespondent jednego z pism warszawskich donosi:

Od czasu sprawy Drayfusa nie było we Francji takiego wybuchu antysemityzmu jak to ma miejsce dziś. Przez 16 lat uważano żydów za element godny lekceważenia.

„Zyd” był dla Francuza, a zwłaszcza paryżanina tylko pretekstem do żądanych zresztą zwrotów i anegdot. W roku 1914 jeszcze antysemityzm był czymś równie niemodnym, jak noszenie karakułowego futra, posiadanie pudła lub chwalenie Maeterlincka jako modernisty. I naraz to się zmieniło. Dziś od dziesięciu dni wszędzie się słyszy to wyrażenie lapidarne: „J'ai horreur des juifs”! Magistrálny artykuł Maurasa o roli żydów podczas wielkiej wojny miał takie powodzenie, że „Action Française” po raz pierwszy od czasu założenia tego pisma musiała powtórnie numer swój drukować i monarchistyczny ten dziennik zdobył przy tej okazji kilka tysięcy nowych abonentów.

Przyczyną tego tak jaskrawego zwrotu jest przesvědzenie, że żydzi wywarli decydujący wpływ na Lloyd George'a i przyczynili się w ten sposób do zawarcia ziego traktatu pokojowego. Do wniosku tego doszły jednogłośnie wszystkie niemal pisma francuskie po ostatniej mowie premiera angielskiego o Polsce i Górnym Śląsku. Z właściwą sobie kracowoscia francuska opinia publiczna — widzi winę żydów we wszystkich powojennych nieszczęściach europejskich.

W pismach takich nawet jak np. „Matin”, które nigdy tego rodzaju polemiki nie uprawiało podnosi się uroczyście wypowiedziane zdanie, że Europa stoi wobec niemiecko-żydowskiego sojuszu, którego pierwszą ofiarą ma paść Polska, a druga Francaja.

Z życia pracującej inteligencji

Urzednicy bronią się.

W Lublinie odbył się olbrzymi wiec urzędniczy przy udziale około 2000 osób, w sprawie poprawy bytu pracowników państwowych. Wśród powziętych uchwał zasługują na wymienienie następujące żądania:

1) Jak najszybsze wprowadzenie w życie ustawy o pragmatyce służbowej, normującej prawa pracowników państwowych (emerytura, opieka lekarska, zasiłki w czasie choroby, śmierci, awanse, urlopy, pomoc szkolna dla dzieci itd.).

2) Uregulowanie plac, oparte nie na dorywczym zmienianiu t. zw. mnożnika drożyznianego, lecz na zasadzie ustalenia minimalnej płacy, potrzebnej dla wyżywienia rodziny. Obliczenia tego dokonywa każdomiesięcznie Komisja, powołana przez Główny Urząd Statystyczny dla ustalenia i badania kosztów utrzymania.

3) Podwyższenie do normy rzeczywiście niezbędnej dla wyżywienia organizmu ludzkiego t. zw. deputatów urzędniczych, włączenie do nich racji opałów i utrzymanie tych deputatów na cały okres gospodarczy 1921/22 r.

4) W wypadkach niewydatnia deputatu, wypłacenie natychmiastowe, nie później niż pierwszego każdego miesiąca równoważnika pieniężnego.

5) Opłata z funduszy skarbowych wpisowego za dzieci w szkołach państwowych i prywatnych.

6) Przesunięcie natychmiastowa Lublina do I klasy miast i wypłacenie jednorazowo miesięcznej pensji tytułem wyrównania niedoborów za ubiegłe miesiące.

7) Skasowanie zbędnych urzędów, zmniejszenie ilości pracowników państwowych, oraz uproszczenie manipulacji biurowej.

Jednocześnie postarawiono założyć w Lublinie oddział Warszawskiego Stowarzyszenia Urzędników Państwowych.

Mały feljeton.

Linja Korfanteo.

Choć dyplomatów bursy się opinia,
Co światopogląd dziwno mają wąski,
To jest ta z serca wykrócona linja
za którą stoi naród Córnośląski.

Choćby niemieckich tysiące radzynek
Chciało pracować nad jej promozaniem
Na nie ten cały polityczny wirtek,
Co grozi światu pokoju serwanom.

Dość już się Niemców na Śląsku opasło
Potem serdecznych polskiego górnika,
Był albo nie był to Ślązaka basło,
To jego serca najśrodsza muzyka.

A gdyby znowu pług znielawidzona
Miała połowyć się na jego karku,
Śląsk raczej zmieni w redutę Ordona,
Niż ścierpi Niemca w awolm zakamarku.

A kiedy kraj ten zmieni się w ruinę,
Która porwy wolności pogrzebie,
Kiedy zwaliska i kominy sine
Będą się krwawo rysować na niebie

Niech ta tragiczna, bolesna objata
Będzie wolności ludów dokumentem,
O którym niegdys historia wszechświata
Będzie wspominała z odrazą i wstrętem.

Hej dyplomaci, co zaszyli w kuty
Snujcie intrygi niewidzialne nicie,
Baczności oczekają zapalone lonty —
Dziś w waszem reku zagłada lub życie!

HENRYK ZBIERZCHOWSKI

Głosy publiczności.

Łatwa droga...

Jak sobie radzi Urząd mieszkaniowy.

Kryzys mieszkaniowy przybiera w Łodzi coraz ostrzejsze formy. Nieszczęśliwi są ci, którzy poszukują mieszkania, gdyż nikąd nie mogą liczyć na pomoc. Nawet Urząd mieszkaniowy jakby dla urągania z ludzkiej niedoli pozwała sobie na dziwne żarty.

Do redakcji naszej zgłosił się w tych dniach p. R., zdemobilizowany żołnierz, który wraz z żoną zamieszkuje kątem u znajomych przy ul. Słowiańskiej 6. Ponieważ w tym samym domu od dwóch lat zajmował lokal policjant Ch., pełniący swą służbę w Lutomiarsku i tam stałe zamieszkały, więc p. R. udało się uzyskać zgodę od żony owego policjanta na zajęcie mieszkania pod pewnymi warunkami. Niestety klucz od tego mieszkania dostał się nie p. R., ale pewnej zamieszkałej w tym domu kobiecie, która wolny pokój zamieniła

chciała sobie na kuchnię. Wobec tego, że p. R. otrzymał upoważnienie zajęcia tego mieszkania od dotychczasowego właściciela, oraz, że rzędcą domu nie miał przeciw temu, przeto postanowił on szukać opieki w Urzędzie mieszkaniowym. Tu mu pomoc oblecano. Jakoż istotnie kontroler tego Urzędu zjawił się po pewnym czasie na miejscu, mieszkanie kazał opróżnić, ale klucz zabrał z sobą. Daremne jednak były nadzieje p. R., że klucz otrzyma w Urzędzie mieszkaniowym.

Tu mu wręcz oświadczono, że mieszkanie jest własnością policjanta Ch. w Lutomiarsku i on tylko klucz otrzyma. Nie pomogła uwaga, że wobec kryzysu mieszkaniowego jest rzeczą niedopuszczalną, ażeby jedni nie mieli wcale mieszkań, a inni posiadali aż po 2' Pan R. musiał odejść z niczem. Natomiast, gdy się zjawiła żona policjanta Ch. klucz otrzymała z zakazem odnajmowania swego mieszkania p. R., gdyż mieszkanie to potrzebne jest Urzędowi mieszkaniowemu dla pewnego urzędnika.

Zeby zrozumieć cały bezwzględny cynizm panów z Urzędu mieszkaniowego, trzeba wiedzieć, że p. R. — jak sam uznaje — przez 2 tygodnie działał z poradą i w porozumieniu z Urzędem mieszkaniowym po to, by w chwili, gdy sobie mieszkanie znalazł, zamiast pomocy doznać od Urzędu krywdy.

Rozumiemy, że Urząd ma obowiązek dostarczania mieszkań urzędnikom, ale niechaj tych mieszkań szukają wydawcy, ale nie wolno wydierać ludziom mieszkania, które oni z trudem namiętem, z wielkim nakładem czasu zdobyli.

Jeżeli Urząd łódzki mieszkaniowy pójdzie tą drogą, to nie miną go laury Urzędu warszawskiego. A laury to wątpliwe.

Sprawy robotnicze.

Strajk zecerów gazatowych w Lwowie.

Przed kilkoma dniami zażądali zecerzy, pracujący w dziennikach lwowskich, 80—50 proc. podwyżki. Wydawcy odpowiedzieli odmownie. Pośrednictwa podjęli się właściciele drukarni i na dwutygodniowy okres czasu przyznali zecerom od siebie 13-procentową podwyżkę, tj. taką samą, jaką dali zecerom sztokowym. Przrzekli zaś zecerom, że w ciągu tego okresu czasu wyjednają dla nich od wydawców 13 proc. podwyżki, oraz 100-procentowy dodatek za pracę nocną. Nie będąc jednak pewnymi, czy wydawcy zgodzą się na to, dali wypowiedzenie zarówno zecerom jak i wydawcom z terminem dwutygodniowym. Zecerzy uznali postępowanie właścicieli drukarni za nielegalne i rozpoczęli strajk. Wszystkie dzienniki będą wydawały przez czas strajku wspólne pismo.

Z Rady Miejskiej.

Goście jadą.

Dalszy ciąg posiedzenia Rady Miejskiej, przerwane w dniu poprzednim, rozpoczęło wczoraj o godz. 7 m. 15 odczytaniem komunikatów.

Przyjmując do wiadomości nadesłaną do Magistrata depeszę Ministerstwa Spraw Zagranicznych o przyjeździe do Łodzi w dn. 7 lub 8 bm. bawiającej obcuię w Warszawie dla zawarcia konwencji gospodarczej z Polską rumuńską delegacją handlową, której mają towarzyszyć nasi ministrowie i przedstawiciele ministerstw, upoważniono Magistrat do asygnowania kwoty, niezbędnej na przyjęcie gości.

Delegacja przyjeżdża dla zwiedzenia tutejszych zakładów przemysłowych i zaznajomienia się z łódzkim przemysłem.

Prowizoryczna kasa chorych.

Następnie Rada przeszła do dalszego czytania przepisów tymczasowych, dotyczących pomocy lekarskiej dla pracowników miejskich i ich rodzin.

Wniosek Magistrata, mający zastąpić czasowo brak państwowej kasy chorych, narodziny której przeciągają się w nieskończoność, — został przyjęty, mimo opozycji r. Pogonowskiego i Helmana, i rozszerzony także na nauczycielstwo miejskich szkół powszechnych.

W dyskusji ujawnione wskazywało stało przez ławnika Wajsa, że Magistrat

pomoc chorym pracownikom rozumie w sposób, że majoryzując opozycję, ułamała ręki szponem na kurację wyprawcą PPS, którzy od dłuższego czasu pretendowali być pracownikami miejskimi i od półtora roku przebywają w uzdrowiskach.

Atak na „Pracę”.

R. Praszker, płać widocznie pragnieniem odwetu za „wylanie” z Rady Jarbluma, zgłasza interpelację pod adresem Magistratu, „czy prawdziwa są informacje, że drukarnia „Pracy” zmobilizowała dostawy dla Magistratu i że wiceprezydent Wojewódzki jest współwłaścicielem drukarni.

W odpowiedzi wiceprezydent Stupicki imieniem Magistratu daje dość niejasną i wymijającą odpowiedź, co do pierwszej części zapytania, uchylając się równocześnie osobiście od odpowiedzi, co do drugiej części.

Wnioski Magistratu.

Przyjęto wreszcie szereg wniosków Magistratu, z których część po sześć tygodni i dłużej oczekiwała w Radzie na rozpatrzenie.

Uchwalono wyasygnować mk. 250,000 komisarzowi Rządu na sporządzenie list popisowych; zatwierdzono podwyższoną taksę za przejazd dorożkami; akceptowano przyłączenie do miasta domu noclegowego przy ul. Cmentarnej 10, przysznano jednorazowe subsydjum mk. 150,090. Towarzystwu Krajoznawczemu na odbudowę domu wycieczkowego w Zakopanem; podwyższono opłaty, pobierane przez Urząd Rozjemczy do spraw najmu do norm ustalonych dla sądów pokoju; oddano instalom wojskowym prawo czyszczenia obuwia na ślicach miast; ustalono opłaty na rzecz miasta za szyldy i reklamy aliczne.

Zdecydowano wreszcie przystąpić do likwidacji komitetu chleba i mąki i wydziału zapowianowania.

Wiadomości bieżące.
Kalendarzyk.

2 Czwartek	Dziś Marcelina	
	Jutro Śerca Jezusowego	
	Wschód słońca	3 m. 46
	Zachód	8 m. 09
	Wschód księżycy	8 m. 51
	Zachód	1 m. 04

— Burza. Po długotrwałej suszy i rzadkich o tej porze upałach, wczoraj, o godz. 7 i pół wieczorem, nad Łodzią i okolice przelęgła burza, podczas której spadała gwałtowna ulewa. Jak zwykle w takich razach, miasto naszemu przypominało się wczoraj dotkliwy brak kanalizacji. Ogromne masy wody w gwałtownym biegu z dzielnic wyżej położonych zalały wszystkie nitej leżące ulice tak, że, jak np. na ulicach: Wodnej, Długiej, między Zieloną i 6 Sierpnia, oraz na ul. Zielonej, Targowej i wielu innych, woda wzniosła się o kilka i wyżej ponad poziom jezdnii, naturalnie, wdarła się do piwnic a nawet do niektórych sklepów i mieszkań, wyrządzając wszędzie znaczne szkody.

— Poświęconie krzyża nowego, wzniesionego przy ul. Konstantynowskiej pod nr. 75, odbędzie się w nadchodzącą sobotę o godz. 6 wieczorem. Fundatorowie krzyża proszą braci robotniczą o liczny udział w tej uroczystości, na którą też przybędzie procesja z kościoła św. Józefa.

— W sprawie politechniki w Łodzi. Na zebraniu organizacyjnym w sprawie mającej powstać politechniki w Łodzi, przyjęto wniosek powołania do życia stałego ściślejszego Komitetu, w skład którego powołani wejść wydelegowani przedstawiciele stowarzyszeń, instytucji zawodowych, działających na terenie Łodzi, oraz na terenie całego Województwa łódzkiego.

W związku z tem w dniu 8 czerwca (piątek) o godz. 7 i pół wiecz w Urzędzie Wojewódzkim odbędzie się 1-sze zebranie ściślejszego Komitetu, na które zaproszeni zostali przedstawiciele stowarzyszeń i instytucji zawodowych, działających tylko na terenie Łodzi.

— Zniesienie wszelkich ograniczeń aprowizacyjnych. Prasa warszawska donosi, że minister aprowizacji opracował rozporządzenie, znoszące wszelkie ograniczenia spójnicy i handlu artykułami spożywczymi. Rozporządzenie to będzie ogłoszone w tych dniach w „Dzienniku Ustaw” i od tego dnia wolno w całej Polsce sprze-

dawać ciastka, uprawiać wszelki handel mąką; zniesione będą wszelkie ceny maksymalne w restauracjach, kawiarniach itp.

— Osobiste. Pan Wojewoda został telefonicznie wezwany przez Prezydium Rady Ministrów i dziś w nocy wyjechał do Warszawy.

— Wizy do Niemiec wstrzymane. Od dnia wczorajszego konsulatu niemieckiego w Warszawie zaprzestano wystawiania wiz na wjazd do Niemiec do czasu otrzymania od rządu lokalu na biura konsulatu.

Powrót wycieczki. Słuchacze kursów dokształcających przy uniwersytecie powszechnym w Łodzi w liczbie 160 osób, urządzili zbiorową wycieczkę do Krakowa, Wieliczki i Ojcowa. Uczestnicy wycieczki pięci obojga korzystali z trzech specjalnych wagonów, za przejazd którym, na skutek uzyskanego pozwolenia od dyrekcji kolei państwowych, zapłacili połowę ceny biletów.

Wycieczka zwiedziła w Krakowie wszystkie pamiątki historyczne, muzea i gmachy osobliwe, gdzie szczegółowych wyjaśnień udzielali zarówno kierujący wycieczką jak i zawiadujący zabytkami dzieł sztuki. Zwiększkiem zainteresowaniem oglądano świątyni w Wieliczce, oraz podziwiano malownicze położenie krajobrazu Ojcowa, gdzie spędzono dłuższe chwile na spacerze i milej pogawędce.

— Odrzucenie reklamacji. Władze miejscowe otrzymały zawiadomienie, iż w sprawie reklamacji funkcjonariuszy państwowych, komunalnych, samorządowych i użyteczności publicznej, jak również reklamacji pracowników fabryk i zakładów przemysłowych, pracujących na obronę państwa na wypadek mobilizacji, — poza wykazami przesłanymi poprzednio, wszelkie inne reklamacje funkcjonariuszy urodzonych w latach 1885—1896 włącznie, 1901, 1902 rozpatrywane i zatwierdzone nie będą, wobec zwolnienia tych roczników z czynnej służby.

— Ewidencja rezerwistów. Wydano zarządzenie, aby wszyscy rezerwiści roczników od 1890 do 1902 włącznie stawili się do rejestracji w miarę przybywania z oddziałów, jako bezterminowo urlopowani, oraz i ci z wspomnianych roczników, którzy posiadają karty powołania „Na specjalne wezwanie”.

— Goście z Tarnowa w Łodzi. Wczoraj bawiła w Łodzi wycieczka wychowalców klas wyższych szkoły kupieckiej w Tarnowie.

Wycieczka zwiedziła miasto i wieczorem udała się z powrotem do Tarnowa.

— Trup dziecka. Onegdaj z dołu kloaczego przy ul. Kelma № 3 wydobyto rozkładające się zwłoki dziecka. Celem wykrycia wyrodnej matki wdrożono śledztwo.

Teatr, muzyka i sztuka.

Teatr Miejski.

Dziś zespół Teatru „Reduta” odegra po raz 2 i ostatni wspaniały dramat psychologiczny T. Rittnera pt. „W małym domku” w mistrzowskiej interpretacji „Redutowców”, którzy dają prawdziwy koncert sztuki scenicznej. Jutro odegrana zostanie dowcipna komedia W. Cheimickiego „Wojna i miłość”, która tak niezwykle miała powodzenie na wczorajszej premierze. Rzecz ta grana będzie przez „Redutowców” po raz ostatni.

Podobno dyrektor Grand-Hoteli, pan Berger polecił zdjąć z poczekalni hotelowej afisz Komitetu Plebiscytowego, wzywający do ofiar na G. Śląsk. Skądinąd p. B. znany jest jako firmowy hakatysta. Fakt ten wywołał oburzenie przedwzrostkiem wśród służby hotelowej. Cóż jednak na to reszta opinii? Czy to tak wolno w Polsce hakatystom i innym „hakiarkom” pruskim przeciwdziałać akcji górnolaskiej choćby przez takie drobne i pozoru fakty, jak usuwanie afiszów propagandy?

Nowy statut Giełdy pieniężnej w Łodzi.

Komitet giełdowy łódzki opracował nowy statut Giełdy pieniężnej, który przesłany został do zatwierdzenia ministerjum skarbu. W myśl tego statutu, przedmiotem obrotów giełdy pieniężnej w Łodzi są papiery wartościowe — weksle, przekazy, czek, pieniędzo ograniczone i słaśchetne kruszce. Za transakcje giełdowe uważa się także interesy, które zawarto formalnie za pośrednictwem meklera w publicznym lokalu giełdowym. Tylko „transakcje giełdowe” są zaskarżalne przed sądem rozjemczym giełdy. Pośrednictwem przy transakcjach giełdowych mogą zajmować się jedynie meklerscy zatwierdzeni przez ministra skar-

bu. Uczestniczenie w niedozwolonym przez rząd zebraniu, na którym dokonywa się transakcji giełdowych (które winny odbywać się wyłącznie na giełdzie), karane będzie w drodze administracyjnej karą pieniężną od 10,000 mk. pol. do 50,000 mk. pol. i aresztem do 6 miesięcy lub jedną z tych kar.

Impresje teatralne.

„Reduta i nowe kierunki teatralne”.

(Prelekcja M. Limanowskiego, odbyta 29 maja r. b. z racji szeregu gościnnych występów teatru „Reduty”).

Kierunki i dążenia w nowym teatrze przeżył, będącym zaprzeczeniem dawnego teatru sztucznego patosu, deklamacji koturnowych i udawania — dała się jedynie porównać z religijnymi misterjami średniowiecznymi i tragedją grecką (chóry).

Zasadniczym dążeniem teatru współczesnego jest nawiazanie kontaktu między zbratanym zespołem aktorskim a rozumiejącą i odczuwającą go publicznością oraz współpraca autora i aktorów, np. w „Przechodniu”, gdzie artyści „Reduty” narzucili Katerwie intuicyjnie wyuczute, kompromisowo przez autora jako zbyt ryzykowne pominięto rozwiązanie sztuki.

Teatr nowoczesny, pozbawiony szablony zatracającego indywidualność autorską, jest teatrem takich potęg duchowych jak Szekspir, Calderon w interpretacji zbiorowej nie wirtuozowsko solowej jak dotąd i nowych autorów — wizjonerów, a nie kupców sprzedających swe szablony naśladownicze sztuki na rynku teatralnym.

W zachodniej Europie, a także Rosji (teatr Stanisławskiego) nowy kierunek wywalczył już sobie prawo obywatelstwa w Polsce — znanej ze swego indywidualizmu w historii i życiu prywatnym, zasada zbiorowości, zespołów teatralnych jakimi są np. masy robotnicze w społeczeństwie, natrafia na grunt mniej podatny. Widać to wyraźnie w zestawieniu z posiadającymi w wysokim stopniu zmysł organizacyjny Niemcami, lub Rosją parjachalną (chóry cerkiewne np.). Pionierem powyższego ruchu od r. 1919 jest teatr „Reduta” w Warszawie, który nazewnątr spełniając rolę przybytku sztuki, może mniej goniącego za efektem teatralnym i obowiązkiem zabawienia widza, wewnątrznie stanowi pierwszą w Polsce szkołę zespołów aktorskich dla scenka aplikacyjna „studio” Stanisławskiego w Moskwie i poszukuje pilnie dróg, na których schodzą się linie przeżyte aktorów i publiczności.

S.—

Zycie robotnicze w Zduńskiej Woli.

Zduńska Wola 25 maja.

W Zduńskiej Woli, choć leży ona niedaleko od Łodzi, warunki pracy i życia są bardzo odmienne. Do niedawna robotnicy tutejsi narażeni byli na straszny wyzysk.

Przyczyny tego są następujące. Tu tak jak i w Łodzi istnieją Związki Zawodowe i Pol. Z. Z. „Praca”, Związek Zawodowy klasowy P. P. S. i żydowski Związek Zawodowy włóknisty, tylko niema związku chadeckiego, ale za to prawie w całości zastępuje go Związek P. P. S.

Kiedy Związek „Praca” prowadził tu pierwsze ruchy cennikowe, to się lepiej działo robotnikom i nie byli tak wyzyskiwani, lecz zazdrościli tego tow. z PPS i dalej huzia na związek „Praca” zapewniając, że oni lepsi cennik wystawią i uzyskają go od fabrykantów. Wobec tego Związek „Praca” ustąpił miejsca towarzyszom, żeby pokazali, co zrobić umieją? I cóż się stało? Robotnicy zamiast być temi uszczęśliwionymi od wyznawców Marksa i Rojzy Luksenburg, to poszli o całe niebo z cennikiem w dół, bo od listopada żadnej podwyżki nie uzyskali. A dodać trzeba, że tu wszystkie artykuły są w takiej samej cenie jak w Łodzi, a niektóre nawet droższe jak cukier, mąka, węgiel i kartofle, więc też robotnicy zapomnieli zupełnie jaki ma smak chleb, lecz za to wiedzą dobrze, jaki ma smak program socjalizmu Marksa i Rojzy Luksenburg, lecz tem pożywić się i przyokryć nie mogli. Przeto zwrócili się robotnicy masowo do Zw. „Praca”, ażeby ten ich wziął w swą opiekę i obronę przed wy-

zyskiem kapitału. Wobec tego Związek „Praca” wystąpił z żądaniem do przemysłowców podniesienia cennika płacy. Lecz fabrykanci myśleli, że uda im się to żądanie zbyć młotzeniem i na konferencję w dniu 17 maja nie przybyli. Wobec tego w dniu 18 maja od rana stanęły wszystkie fabryki mechaniczne i ręczne tkalnie. Widząc przemysłowcy tę solidarność zorganizowanego robotnika, na drugi dzień przystąpili z delegatami Zw. „Praca” do pertraktacji i zaproponowali 25 proc. podwyżki. Przedstawiciele robotników na to się nie zgodzili.

Wobec tego przemysłowcy prosili o drugą konferencję w dn. 20 maja, lecz się nie pogodzono, bo przemysłowcy zaproponowali 45 proc. podwyżki.

Konferencję przerwano w dn. 23 maja. Przyjechał Inspektor Pracy z Kalisza, który zwołał konferencję i po całodziennych obradach o godz. 9 wiecz. zawarto umowę ostateczną. W myśl tej umowy robotnicy warsztatów mechanicznych i ręcznych uzyskują podwyżkę 55 proc. do cennika uchwalonego w listopadzie 1920 r.

Przyjmowanie i wydalanie odbywa się za wiedzą i zgodą związków. Sprawy sporne ma rozstrzygać komisja polubowna, składająca się z 6 delegatów, 3 od robotników i 3 od przemysłowców. Umowa obowiązuje od 18 maja 1921 roku.

W konferencjach z fabrykantami brali udział również „klasowcy” z PPS, chociaż robotnicy byli zasadniczo przeciwni temu. Widząc to „klasowcy”, że im się grunt całkowicie z pod nóg usuwa, postanowili za wszelką cenę ratować swą sytuację i wezwali telegraficznie z m. Łodzi pomocy. Przyjechał tw. Danielewicz i był obecny na ogólnem zebraniu wszystkich strajkujących robotników dnia 22 maja, gdzie też wypowiedział pięknie brzmiącą mowę, myśląc, że tem zdoła uratować sytuację, lecz niestety, robotnicy odpowiedzieli: Do mówienia to ich pełno, lecz do czynu dobrego, to ich niema. Na ostatnią konferencję z fabrykantami przyjechał już pod koniec wielki poseł Szczerkowski, lecz zobaczywszy swoje bagienko, po dwóch godzinach pobytu dał drapakę z kąd przyjechał.

Charakterystyczne jest, że miejscowy kierownik Zw. klasowego PPS. Jagieło w pierwszy dzień strajku o godz. 10 rano uciekł a swoim owieczkom powiedział, że jedzie do Łodzi po dyrektury. Tymczasem okazało się, że wcale do Łodzi nie pojechał, tylko formalnie dał drapakę ze Zduńsk. Woli, bojąc się pokazać przemysłowcom swoje oblicze, żeby ci nie powiększyli ich bagienka.

Gdy się strajk skończył, to na drugi dzień przyjechał. Lecz jego własne owieczki, kazały mu jechać z powrotem skąd wrócił.

Kończąc swoje korespondencję, muszę nadmienić, iż po ukończeniu konferencji i podpisaniu umowy odczytano ją zaraz z balkonu, gdyż robotnicy byli zgromadzeni na sali Związkowej. Wszyscy robotnicy wysłuchawszy zawartej umowy z zupełnem zadowoleniem ją akceptowali. Wyrazili przytem przedstawicielom Zw. „Praca” serdeczne podziękowanie za owocną działalność dla poprawy bytu klasy robotniczej.

Kruk.

Echa zaburzeń komunistycznych w Dąbrowie.

SOSNOWIEC 1. „Iskra” sosnowiecka podaje następujące szczegóły zajść dąbrowieckich:

20 maja, w niedzielę, po południu, odbywał się na rynku w Dąbrowie wlec komunistyczny, [na którym przemawiali liczni mówcy, przeważnie obcy przybysze. Mówcy występowali gwałtownie przeciw podatkom i do zarobku, przesyłając obelżywe pogródkłi pod adresem państwa polskiego i rządu.

Gdy agitatozy w swych wycieczkach przeciw państwu posunęli się zbyt daleko, komisarz policji Przyborowski wprowadził na rynek oddziały pieszej i konnej policji.

Podburzony tłum począł rzucić kamieniami do policji i, nie słuchając wezwania do rozejścia się, na sygnał, dany z tłumem przez świstawkę, widocznie przez jednego z przywódców, rzucił się na policję. Broniący swego życia policjanci, z których jeden był już ciężko ranny, a kilkunastu leży, użyli broni palnej, rezultatem czego było osiemu rannych wśród tłumu, z których trzech zmarło w szpitalu.

